

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară 6: *Educație și competențe*

Prioritatea de investiții: 10.i

Obiective specifice: 6.4, 6.6

Titlu proiect: *“Acces la programe de educație și formare profesională pentru tinerii și adulții din județul Dolj care au părăsit timpuriu școala (I)”*

Cod SMIS 2014+: 135711

Testament

de Tudor Arghezi

- modernismul -

Activități de tip „A doua șansă – învățământ secundar inferior”

Modulul III: Textul și contextul

Expert curriculum limba română: Prof. Alina Felicia DUMITRU

Număr de ore: 6 ore TC

Testament de T. Arghezi face parte din seria artelor poetice moderne ale literaturii române din perioada interbelică, alături de opera lui L. Blaga *Eu nu strivesc corola de minuni a lumii* și de opera lui I. Barbu *Joc secund*.

Poezia *Testament* este așezată în fruntea primului volum arghezian *Cuvinte potrivite* (1927) și reprezintă **o artă poetică**, deoarece poetul își exprimă propriile convingeri despre arta literară, despre rolul artistului în societate.

Testament este **o arta poetică modernă**, pentru că dezvoltă un ansamblu de trăsături, specifice liricii moderne: estetica urâtului, raportul dintre inspirație și tehnica poetică.

Titlul poeziei este o metaforă care se află într-o strânsă legătură cu tema. În sensul denotativ, desemnează un act juridic prin care o persoană își exprimă dorințele ce urmează a-i fi îndeplinite după moarte. În sens conotativ, ilustrează ideea de moștenire literară, act oficial adresat cititorilor.

Tema este creația literară.

Textul poetic este conceput ca un monolog adresat de către tata unui fiu caruia îi este lasată drept unica moștenire *cartea*, metonimie care desemnează opera literară.

Metafora *cartea* are un loc central în operă, simbolizând ideea de cunoaștere, de legătură spirituală între generații: *Nu-ți voi lasa drept bunuri, după moarte,/ Decat un nume adunat pe o carte*. În text cuvântul *carte* are o bogată serie sinonimică, fiind un element de recurență: *testament, hrisov, cuvinte potrivite, leagăne, versuri, icoane, muguri, coroane, miere, Dumnezeu de piatră*. Simetria textului este dată de plasarea acestui cuvânt și a sinonimelor sale în diferite poziții ale discursului liric.

Incipitul este conceput ca o adresare directă a eului liric către fiul spiritual.

Formula de adresare, vocativul *fiule*: *Cartea mea-i, fiule, o treaptă*, desemnează cititorul abstract, poetul identificându-se, în mod simbolic, cu un mentor al generației următoare. Creația este produsul experienței acumulate de *străbuni*, prin sacrificiu și trudă: *Prin râpi și gropi adânci suite de bătrânii mei pe brânci*. Cartea este treapta spre cunoaștere necesară tinerilor spre a-și descoperi propria identitate.

În strofa a doua, cartea este privită ca scriere de o importanță covârșitoare. Ea va trebui așezată *cu credință căpătâi*. Arhaismul *hrisov* se referă la un act domnesc care atestă anumite drepturi de proprietate. Cartea argheziană înnobilează sufletul urmașilor, ea cuprinzând suferința de veacuri a înaintașilor: *Al robilor cu saricile pline/ De osemintele vărsate-n mine*

Ideea centrală din **cea de-a treia strofa** este metamorfozarea lumii materiale într-o lume spirituală: *Ca să schimbam, acum, întâia oară,/ sapa-n condei și brazda-n călimară*". Poetul efectuează o muncă la fel de istovitoare ca a strămoșilor săi. Creația se naște din limbajul rudimentar al țaranului român:

Din graiul lor cu-ndemnuri pentru vite/ Eu am ivit cuvinte potrivite. Cu truda a mii de săptămâni, poetul transformă zdrențele, forme ale urâtului, în *muguri* - nucleul vieții și *coroane* - simbol al perfecțiunii. În aceeași carte au fost integrate *veninul* revoltei și *ocara*. *Cenușa morților din vatră*, metaforă pentru vatra părintească, a fost transformată în *Dumnezeu de piatră*, ceea ce denotă un cult al strămoșilor.

Verbele: *am ivit*, *am prefăcut*, *iscat-am*, susțin ideea efortului depus de artist dar și ipostaza demiurgică a acestuia.

În **strofa a patra** apare ideea transfigurării socialului în estetic. Durerea, revolta socială sunt exprimate prin poezie, simbolizate prin *vioară*, instrument reprezentativ pentru universul țăranesc : *Durerea noastră surdă și amară/ O grămadă pe-o singură vioară,/ Pe care ascultand-o a jucat/ Stapanul ca un țap înjunghiat*". Stăpânul, asupritorul, apare în postura de *țap înjunghiat*. El se prinde într-un joc al inconștienței, fascinat fiind de farmecul cântecului, nebănuind că acesta e îndreptat împotriva lui.

Amintind de *Florile răului*, volumul scris de Charles Baudelaire, creatorul transformă urâtul, *bube*, *mucegaiuri* și *noroi* în frumos: *Isca-am frumuseți și prețuri noi*.

În această strofă este conturată **misiunea morală a poeziei** de a purifica trecutul și de a căpăta un caracter justițiar: *Biciul răbdat se-ntoarce în cuvinte/ Și izbăvește-încet pedepsitor/ Odrasla vie-a crimei tuturor*.

Întemeietorul esteticii urâtului în literatura română, Arghezi anticipează apropierea vindecării, durerii de vecii întregi prin sintagma *ciorchin de negi, dând în vârf*. Cartea este mijlocul de vindecare a organismului bolnav al unei societăți bazate pe ierarhia stăpâni-robi.

Ultima strofă evidenziază faptul că muza, arta *Domnita*, pierde în favoarea meșteșugului poetic: *Întinsă leneșă pe canapea,/ Domnița suferă în cartea mea*. În această strofă se reiterează ideea că poezia se naște din tensiunea creată între har și meșteșug: *Slova de foc și slova făurită/Împerechiate-n carte se mărită*. Condiția poetului este redată în versul: *Robul a scris-o, Domnul o citește*, poetul fiind un truditor al condeiului care se află în slujba cititorului, *Domnul*.

Sursele expresivității se regăsesc la fiecare nivel al limbajului poetic, Tudor Arghezi fiind apreciat pentru înnoirile lexicale, uneori șocante, aduse limbajului poetic.

La nivel lexico-semantic se observă acumularea de cuvinte nepoetice, care dobândesc valențe estetice, potrivit **esteticii urâtului**. El valorifică diferite straturi lexicale: arhaisme – *hrisov*, regionalisme- *grămadii*, cuvinte populare- *râpi*, *plăvani*, termeni religioși- *icoane*, *Dumnezeu*, neologisme- *obscur*.

La nivel morfosintactic jocul timpurilor verbale susține ideea artei poetice. Utilizarea frecventă a verbelor de persoana I, pentru definirea metaforică a creației, sugerează rolul poetului

Din punct de vedere al versificației, creația se află la granița dintre tradiție și modernism. Strofele sunt inegale ca număr de versuri, au măsura de 9-11 silabe și ritm variat, în funcție de intensitatea sentimentelor exprimate, dar se conservă rima împerecheată.

Opera literară *Testament* este o artă poetică modernă, un mic tratat de estetică, în care autorul își prezintă concepția cu privire la creație și la condiția creatorului.